

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 874/2014-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Csenkym, Advokátska kancelária, Dolné bašty 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 126/2010 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 126/2010 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 874/2014-12 z 11. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 126/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«(...) Dňa 05.08.2010 podal sťažovateľ na Okresnom súde v Trnave žalobu o náhradu nákladov, náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Konanie je vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13C/126/2010.

Sťažovateľ sa v uvedenom konaní domáha svojich nárokov v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej zahynula jeho manželka [REDAKOVANÉ]. (...)

Okresný súd Trnava rozsudkom zo dňa 21.11.2012 sp. zn. 13C/126/2010-152 rozhodol meritórne vo veci. Všetky procesné strany podali proti tomuto rozsudku odvolanie. Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 21.05.2013 sp. zn. 24Co/101/2013-189 zrušil napadnutý rozsudok a vec v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

Odo dňa vrátenia predmetnej veci na ďalšie konanie nebol vo veci vykonaný žiadny procesný úkon. Okresný súd Trnava je v predmetnej veci absolútne nečinný. Podľa názoru sťažovateľa nie je ústavne akceptovateľné, aby súd neučinil za obdobie jedného roka ani jeden procesný úkon. Zároveň sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že Okresný súd Trnava v pôvodnom konaní nepostupoval účelne a hospodárne, čo vyústilo do vydania rozsudku, ktorý bol absolútne v rozpore s platnými právnymi predpismi, teda sťažnostný súd ani nemal inú možnosť, ako napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. (...)

Podstata tejto ústavnej sťažnosti spočíva v namietaní postupu Okresného súdu Trnava, ktorý svojim postupom porušuje základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote.

Sťažovateľ k namietanému porušeniu jeho základného práva uvádza, že jeho vec vedená na Okresnom súde Trnava nebola doposiaľ skončená z dôvodov nie na jeho strane. Sťažovateľ namieta postup súdu prvého stupňa, kedy v konaní nepostupoval dôsledne v zmysle hospodárnosti konania tak aby prerokoval vec bez zbytočných prieťahov. Nie je to sťažovateľ, ktorý by sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na prieťahoch v konaní.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že za obdobie takmer 4 rokov nebol súd prvého stupňa schopný ukončiť predmetné konanie právoplatným rozhodnutím. Lehotu takmer 4 rokov v žiadnom prípade nemožno považovať za primeranú. Sťažovateľ pri tomto svojom závere vychádza okrem iného z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

(...) vec ani zo skutkového, ani z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. V uvedenom konaní sa nejedná o natolko zložitú skutkovú a právnu vec, aby nemohla byť skončená za takmer 4 roky.

Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa je potrebné poukázať na to, že sťažovateľ svojim konaním žiadnym spôsobom nespôsoboval prieťahy v konaní. Nariadené pojednávanie nebolo ani raz zmarené z dôvodov na strane sťažovateľa, práve naopak, viackrát bolo zmarené v dôsledku nedôsledného postupu Okresného súdu Trnava.

Vo vzťahu k správaniu sa súdnych orgánov sťažovateľ (...) je toho názoru, že to je práve súd prvého stupňa, ktorý v dôsledku svojho nezákonného postupu porušuje právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov a primeranej lehote.

Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) zaväzuje zmluvné štáty zorganizovať svoje súdy tak, aby spravodlivosť nebola vykonávaná s prieťahmi spôsobilými ohroziť jej účinnosť a dôveryhodnosť. V danom prípade nemožno považovať dobu 4 roky za primeranú. Táto lehota nespĺňa požiadavky primeranej lehoty (napr. rozhodnutia ESLP Di Mauro proti Taliansku, A.P. proti Taliansku a pod.). Podľa názoru sťažovateľa je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné a neprípustné, aby napadnuté konanie v predmetnej veci nebolo doposiaľ právoplatne ukončené.

(...) nakoľko v dôsledku nezákonného postupu Okresného súdu v Trnave došlo k zásadnému zásahu do jeho právnej istoty a postavenia. Neprimerané prietahy v predmetnom konaní spôsobili, že sťažovateľ sa takmer 4 roky nachádza v stave právnej neistoty. Okresný súd Trnava počas obdobia takmer 4 rokov vo veci nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas napadnutého konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Sťažovateľ sa v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/126/2010 domáha svojich právnych nárokov súvisiacich so smrťou jeho milovanej manželky. Po jej úmrtí sa nevie riadne zaradiť späť do života a prostredníctvom pôvodného žalobného návrhu sa snaží domôcť aspoň čiastočnej spravodlivosti za zbytočnú smrť svojej manželky. Napriek jeho snahe však konaním orgánu štátnej správy dochádza k prietahom v konaní a teda aj v oddaľovaní prípadného rozsudku, v ktorom by mu mal byť priznaný nárok, ktorého sa v zmysle platných právnych predpisov domáha.

Vzhľadom na závažný rozsah zásahu do jeho práv a slobôd požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10.000,- €. (...))»

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1 Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/126/2010 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 13C/126/2010 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- € (slovom desatisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov), ktorú je Okresný súd Trnava povinný

vyplatiť k rukám jeho právneho zástupcu Mgr. Mateja Csenkyho, advokáta so sídlom Dolné Bašty 2, 917 01 Trnava, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, prípisom sp. zn. 1SprV/22/2015 z 23. januára 2015 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 23. januára 2015.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronologický prehľad úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) V predmetnej právnej veci sa žalobca domáha náhrady nákladov, náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovaným 1 a 2, a to v dôsledku tej skutočnosti, že žalobca 1 dňa 8.8.2008 zaviniť dopravnú nehodu, následkom ktorej zomrela manželka žalobcu. Voči žalovanému 2 si žalobca predmetné nároky uplatňuje ako voči poisťiteľovi žalovaného 1 (zodpovedného subjektu) v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

(...)

Vec je t. č. pripravená na predloženie odvolaciemu súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní žalovaných 1 a 2 proti rozsudku č. k. 13C/126/2010-267 zo dňa 1.10.2014.

Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitost' veci, mám za to, že išlo o skutkovo a právne náročnú vec, v ktorej rozhodnutie záviselo od výsledku konania v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 4T/80/2010, v ktorom konaní bol žalovaný 1 uznaný vinným zo skutku (dopravnej nehody), následkom ktorého došlo k usmrteniu manželky žalobcu. Z tohto dôvodu bolo aj toto konanie uznesením č. k. 13C/126/2010-87 zo dňa 2.6.2011 prerušené do právoplatného skončenia trestného konania na Okresnom súde Trnava vedeného pod sp. zn. 4T/80/2010. V trestnom konaní bola jednoznačne preukázaná vina žalovaného 1 a význam pre občianske súdne konanie mal tiež znalecký posudok podaný v tejto trestnej veci znalcom z odboru cestnej dopravy [REDAKOVANÉ], ktorý v znaleckom posudku č. 15/2009 z technického hľadiska vyhodnotil priebeh

nehodového deja, konanie obžalovaného, spôsob jazdy cyklistky, vyjadril sa k príčinám dopravnej nehody a tiež k možnostiam účastníkov dopravnej nehody zabrániť. V uvedenej trestnej veci bolo právoplatne rozhodnuté až dňa 23.2.2012, teda až po roku a pol od podania žaloby v civilnej veci o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, a to rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 4T/80/2010-273 zo dňa 30.6.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6To/57/2011-298 zo dňa 23.2.2012.

Žalobca sa podanou žalobou domáha dvoch samostatných nárokov, a to jednak náhrady škody, ktorá mu vznikla v súvislosti s úmrtím manželky, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do jeho osobnosti, ktorý mu tým bol spôsobený. Uplatnená náhrada škody spočíva z náhrady nákladov na pohreb a náhrady liečebných nákladov pozostávajúcich z množstva jednotlivých položiek (úhrada pohrebných služieb vo výške 310,03 Eur, pohrebných služieb vo výške 12,28 Eur, cintorínske služby - nájomné vo výške 35,55 Eur, cintorínske služby v ďalšej časti 151,28 Eur, základ hrobu 162,65 Eur, náklady za pohreb v súvislosti s úhradou služieb farára 13,27 Eur, náklady na liečbu zosnulej 125,12 Eur /ďalšie položky na lieky a kozmetiku na ošetrovanie zosnulej/, náklady za pomník v sume 1.991,63 Eur, náklady za oblečenie pre zosnulú a jej rodinu v sume 207,36 Eur, úhrada kvetov na pohreb v sume 147,05 Eur, za fotoslužby 6,64 Eur, úhrada kríža 2,16 Eur, náklady za telefón v sume 199,92 Eur). V konaní bolo preto potrebné zaoberať existenciou príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného I a vznikom škody vo vzťahu ku každej jednej uplatnenej položke. Súd posudzoval oprávnenosť jednotlivých vynaložených nákladov, ich účelnosť, primeranosť a súlad uplatnených nákladov so zákonom, najmä príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ustanovením § 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a § 101 ods. 3 z. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Ďalej bolo v konaní potrebné správne skutkovo vyhodnotiť otázku možného spoluzavinenia zo strany poškodenej v zmysle § 441 Obč. zákonníka, teda správne vyhodnotiť priebeh dopravnej nehody a vplyv jej účastníkov na jej následky. Vzhľadom na ustálenie spoluviny žalovanej v rozsahu 20 %, súd pristúpil ku kráteniu oprávnených nárokov žalobcu na náhradu škody, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy.

Nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa žalobca domáhal v zmysle ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, súd teda vykonával dokazovanie za účelom zistenia, či

usmrtením jeho manželky došlo k takému zásahu do osobnostného práva žalobcu, že bola narušená celistvosť jeho rodiny, zasiahnuté do jeho súkromného a rodinného života a s akými následkami.

Náročným bolo v danej veci správne právne posúdiť pasívnu legitímáciu žalovaného 2 (poisťovateľa škodcu) vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, keď žalovaný 2 namietal, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd nespadá pod rozsah zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd pri výklade ustanovení citovaného zákona použil eurokonformný výklad a dospel k záveru, že žalovaný 2 je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z., poisťený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi.

Mám za to, že vo veci sudkyne konali plynulo a bez prieťahov, hlavne s prihliadnutím na skutkovú a právnu zložitost' veci, nutnosť vyčkania rozhodnutia vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/80/2010 a dlhodobé nedostatočné obsadenie Okresného súdu Trnava sudcami.

Na záver uvádzam, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho prejednávania veci. (...)

3.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„(...) Okresný súd Trnava sa v predmetnom stanovisku vyjadril k doterajším úkonom, ktoré boli v predmetnej veci vykonané. Zároveň sa vyjadril aj k skutkovej a právnej zložitosti veci, pričom uviedol, že išlo o skutkovo a práve zložitú vec, ktorej rozhodnutie záviselo od výsledku konania v trestnej veci vedenej proti odporcovi v I. rade. Náročným bolo podľa súdu prvého stupňa okrem iného správne právne posúdenie pasívnej legitímácie odporcu v II. rade (poisťovateľa škodcu) vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

Podľa názoru Okresného súdu Trnava, sudkyne postupovali v predmetnej veci plynulo a bez prieťahov, hlavne s prihliadnutím na skutkovú a právnu zložitosť veci, nutnosť vyčkania rozhodnutia vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/80/2010 a dlhodobé nedostatočné obsadenie Okresného súdu Trnava sudcami.

S argumentáciou Okresného súdu Trnava sa sťažovateľ nestotožňuje a považuje ju za účelovú. Sťažovateľ sa predovšetkým nestotožňuje s tvrdením súdu, že sudkyne konali vo veci plynulo a bez prieťahov. Argumentáciu súdu v tomto smere vyvracia objektívne existujúci stav, kedy nebolo o veci sťažovateľa právoplatne rozhodnuté v primeranej lehote. Lehotu viac ako 4 rokov nemožno v žiadnom prípade považovať za primeranú lehotu.

Vo vzťahu k potrebe vyčkania právoplatného skončenia trestného konania proti odporcovi v I. rade sťažovateľ uvádza, že táto potreba objektívne nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a zároveň nebolo potrebné čakať na právoplatného skončenia trestného konania, nakoľko trestná zodpovednosť a občianskoprávna zodpovednosť sa v obdobných prípadoch posudzuje nezávisle, nakoľko každá z nich plynie samostatne. V danom prípade nebolo podľa názoru sťažovateľa nevyhnutne potrebné prerušiť konanie za účelom vyčkania rozhodnutia v trestnej veci.

Vo vzťahu k skutkovej a právnej zložitosti veci sťažovateľ zotrváva na argumentácii uvedenej v samotnej ústavnej sťažnosti. Podľa jeho názoru nejde o tak skutkovo a právne náročnú vec, aby nemohla byť ukončená v primeranej dobe. V ostatnom sťažovateľ odkazuje na argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti.

K poslednému dôvodu súvisiacom s nedostatočnou obsadenosťou súdu sťažovateľ uvádza, že tento dôvod nepovažuje za relevantný, nakoľko ako účastník súdneho konania nemôže niesť žiadnu zodpovednosť za nedostatočnú obsadenosť súdu sudcami. Súdy sú povinné organizovať svoju činnosť tak, aby spravodlivosť nebola vykonávaná s oneskorením. Ústava takto zaviazala predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti na prijatie príslušných opatrení umožňujúcich prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti tento dôvod prieťahov v konaní nie je ústavne akceptovateľný.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ žiada Ústavný súd SR, aby jeho ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené v petite ústavnej sťažnosti.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 126/2010:

Dňa 5. augusta 2010 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh sťažovateľa proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca 1“) a poisťovacej spoločnosti Generali Slovensko poisťovňa, a. s. (ďalej len „odporca 2“, spolu aj „odporcovia“), „o náhradu nákladov, náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy“. Sťažovateľ sa domáha svojich nárokov v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej zahynula jeho manželka. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 13 C 126/2010 a bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Karmelite Horváthovej.

Dňa 31. augusta 2010 súd vyzval odporcov, aby k podanému návrhu zaujali písomné stanovisko.

Dňa 8. septembra 2010 okresný súd si od Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava (ďalej len „okresné riaditeľstvo polície“) zapožičal súvisiaci trestný spis.

Dňa 22. septembra 2010 odporca 1 sa písomne vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 5. novembra 2010 okresný súd zaslal písomné stanovisko odporcu 1 sťažovateľovi na vyjadrenie a v rovnaký deň urgoval okresné riaditeľstvo polície o zapožičanie súvisiaceho trestného spisu.

Dňa 10. novembra 2010 bol okresnému súdu doručený žiadaný trestný spis.

Dňa 23. novembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. december 2010.

Dňa 7. decembra 2010 odporca 2 sa vyjadril k žalobnému návrhu a súčasne navrhol prerušenie konania „až do skončenia vyšetrovania vedeného OR PZ Trnava pod ČVS: ORP-116/OVK-TT-2009“. Kópiu uvedeného podania odporca 2 elektronickou poštou zaslal aj sťažovateľovi.

Dňa 7. decembra 2010 sťažovateľ oznámil súdu, že s prerušením konania nesúhlasí, pretože v danom prípade pripadá do úvahy „zodpovednosť objektívna, teda zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie“.

Dňa 13. decembra 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito „s tým, že vyčká právoplatnosť veci Okresného súdu v Trnave č. k. 4T 80/2010“. Vyjadrenie sťažovateľa zo 7. decembra 2010 bolo zaslané odporcom na zaujatie stanoviska.

Dňa 4. januára 2011 sa odporca 2 písomne vyjadril k návrhu, pričom opakovane žiadal o prerušenie konania.

Dňa 5. januára 2011 súd zaslal ostatné vyjadrenie odporcu 2 sťažovateľovi a odporcovi 1, aby k nemu podali písomné stanovisko.

Dňa 18. januára 2011 odporca 1 zaujal písomné stanovisko k vyjadreniu odporcu 2 zo 4. januára 2011.

Dňa 20. januára 2011 sťažovateľ zaujal písomné stanovisko k vyjadreniu odporcu 2 zo 4. januára 2011, pričom opakovane uviedol, že s prerušením konania nesúhlasí.

Dňa 4. februára 2011 zákonná sudkyňa zisťovala stav konania vo veci okresného súdu sp. zn. 4 T 80/2010 a bolo doručené ostatné písomné stanovisko sťažovateľa odporcovi 2 na vyjadrenie. V spise bolo zaznamenané, že vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 80/2010 bolo nariadené hlavné pojednávanie na 10. marec 2011.

Dňa 22. februára 2011 sa odporca 2 vyjadril k písomnému stanovisku sťažovateľa z 20. januára 2011.

Dňa 21. apríla 2011 bolo v spise zaznamenané, že vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 80/2010 bolo nariadené hlavné pojednávanie na 5. máj 2011.

Dňa 31. mája 2011 bolo v spise zaznamenané, že vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 80/2010 bolo nariadené hlavné pojednávanie na 30. jún 2011.

Dňa 2. júna 2011 okresný súd uznesením č. k. 13 C 126/2010-87 prerušil konanie do právoplatného skončenia trestného konania.

Dňa 23. júna 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o prerušení konania.

Dňa 29. júna 2011 súd zaslal odvolanie sťažovateľa odporcom.

Dňa 4. júla 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 15. marca 2012 sťažovateľ svoje odvolanie proti uzneseniu č. k. 13 C 126/2010-87 zobral späť. V rovnaký deň požiadal okresný súd o pokračovanie v prerušenom konaní, pretože *„konanie vedené na Okresnom súde v Trnave pod sp. zn. 4T 80/2010 bolo právoplatne skončené dňa 23.02.2012“*.

Dňa 3. apríla 2012 krajský súd uznesením č. k. 24 Co 172/2011-106 odvolacie konanie zastavil.

Dňa 11. apríla 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 19. apríla 2012 bolo v spise zaznamenané, že *„V trestnej veci č. k. 4T/80/2010 obž. [REDAKOVANÉ] bol dňa 30.6.2012 vydaný rozsudok(...), proti ktorému podal obžalovaný a poškodený odvolanie“*.

Dňa 31. júla 2012 okresný súd zistil, že krajský súd uznesením č. k. 6 To 57/2011-298 odvolanie odporcu 1 proti odsudzujúcemu rozsudku č. k. 4 T 80/2010-273 zamietol, pričom tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 23. februára 2012.

Dňa 1. augusta 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 3. september 2012.

Dňa 3. septembra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 1. október 2012.

Dňa 6. septembra 2012 bolo okresnému súdu doručené čiastočné späťvzatie návrhu sťažovateľom.

Dňa 1. októbra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. október 2012 na účely výsluchu znalca.

Dňa 22. októbra 2012 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu 2.

Dňa 24. októbra 2012 bolo pojednávanie odročené pre neúčast' znalca na 21. november 2012.

Dňa 21. novembra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 126/2010-152.

Dňa 20. decembra 2012 sťažovateľ podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 28. decembra 2012 odporca 2 podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 23. januára 2013 odporca 1 podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 126/2010-152.

Dňa 25. januára 2013 súd zaslal odvolania vzájomne účastníkovi konania, aby k nim zaujali písomné stanovisko.

Dňa 31. januára 2013 sťažovateľ zaujal stanovisko k odvolaniam odporcov.

Dňa 18. februára 2013 odporca 2 zaujal stanovisko k odvolaniu sťažovateľa a odporcu 1.

Dňa 8. marca 2013 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach proti rozsudku č. k. 13 C 126/2010-152.

Dňa 21. mája 2013 krajský súd uznesením č. k. 24 Co 101/2013-189 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 28. mája 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 18. júna 2013 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa písomne vyjadril k uzneseniu krajského súdu č. k. 24 Co 101/2013-189.

Dňa 10. júla 2013 sťažovateľ reagoval na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 6. augusta 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 9. september 2013.

Dňa 9. septembra 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vykonania dopytu na lekárov sťažovateľa o jeho zdravotnom stave pred a po roku 2008.

Dňa 22. októbra 2013 sťažovateľ oznámil súdu meno a adresu jeho „hlavnej“ ošetrojúcej lekárky.

Dňa 18. decembra 2013 súd požiadal ošetrujúcu lekárku sťažovateľa o podanie správy o jeho zdravotnom stave.

Dňa 9. januára 2014 bola predmetná vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Dany Macáškovej.

Dňa 16. januára 2014 ošetrujúca lekárka sťažovateľa reagovala na výzvu súdu.

Dňa 27. mája 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 3. september 2014.

Dňa 18. júna 2014 bola predmetná vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. Lucii Mizerovej.

Dňa 3. septembra 2014 bolo pojednávanie odročené na 1. október 2014, pretože sa na pojednávanie nedostavili odporcovia.

Dňa 5. septembra 2014 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu 2.

Dňa 1. októbra 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 126/2010-267.

Dňa 10. novembra 2014 odporca 1 podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 11. novembra 2014 aj odporca 2 podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 12. novembra 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil dopĺňací rozsudok č. k. 13 C 126/2010-292, ktorým súd „žalobu vo zvyšnej časti“ zamietol.

Dňa 25. novembra 2014 súd doručil odvolania sťažovateľovi na vyjadrenie. Rovnako vyzval odporcov, aby vzájomne zaujali stanovisko k podaným odvolaniam, a vyzval ich na úhradu súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 18. decembra 2014 sa odporca 2 vyjadril k odvolaniu odporca 1.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní „o náhradu nákladov, náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy“ vedenom pod sp. zn. 13 C 126/2010 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48

ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti je z hľadiska označeného článku ústavy a dohovoru postup okresného súdu v konaní vo veci náhrady škody. Ústavný súd uznáva určitú skutkovú zložitosť posudzovanej veci, a to najmä s ohľadom na jej (do určitej miery) súvis s iným súdnym trestnoprávnym konaním (sp. zn. 4 T 80/2010).

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že napadnuté konanie od podania žalobného návrhu sťažovateľom (5. augusta 2010) až do vydania posledného rozhodnutia vo veci (1. októbra 2014, resp. 12. novembra 2014) trvalo celkom štyri roky a tri mesiace, čo možno považovať vzhľadom na povahu veci (náhrada škody) za takmer neprimerané. Vec sa však približne jeden rok nachádzala na odvolacom súde (od 4. júla 2011 do 11. apríla 2012 a od 8. marca 2013 do 28. mája 2013), pričom toto

obdobie nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu a postup krajského súdu sťažovateľom napadnutý nebol. Skutočnosťou tiež je, že napadnuté konanie bolo od začiatku júna 2011 do konca apríla 2012 prerušené. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu č. k. 13 C 126/2010-87 z 2. júna 2011 o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť, keďže sťažovateľ zobral späť svoje odvolanie proti tomuto uzneseniu. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v prípade prerušenia konania, neposudzuje v zásade ako zbytočné prieťahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02). Ak sťažovateľ zobral späť dostupné a účinné právne prostriedky nápravy proti uzneseniu súdu o prerušení konania, ku ktorému došlo postupom predvídaným v Občianskom súdnom poriadku, nemôže teraz v tomto konaní pred ústavným súdom napádať dôsledky tohto prerušenia konania ako „zbytočné prieťahy“ vyvolané nečinnosťou súdu.

Ústavný súd vzhľadom na okolnosti danej veci poukazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Napadnuté konanie (vedené pod sp. zn. 13 C 126/2010) trvalo na okresnom súde necelé tri roky a hoci postup súdu v danej veci nebol vždy bez prieťahov (napr. od 16. januára 2014 do 27. mája 2014 bol súd štyri mesiace aj nečinný), nevyznačuje sa takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 63/00). Niet pochyb o tom, že okresný súd v napadnutom konaní (vzhľadom aj na povahu veci) rozhodoval pomerne dlho, vo veci však napriek prerušeniu

konania dvakrát rozhodol rozsudkom, pričom celková doba rozhodovania okresného súdu bola ešte na hranici ústavnej akceptovateľnosti. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že nebolo možné z hľadiska komplexného posúdenia inkriminovaného konania považovať postup okresného súdu v ňom za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Postup okresného súdu, aj keď nebol celkom efektívny, sa nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

4. Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených základných práv navrhol, aby ústavný súd svojím rozhodnutím prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, a domáhal sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a trov právneho zastúpenia.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. V zmysle odseku 4 citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že základné právo, ktorého porušenie sťažovateľ namietal, porušené nebolo, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už nemusel zaoberať.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže sťažovateľ v konaní neuspel, nepripadalo do úvahy, aby sa ústavný súd zaoberal jeho návrhom na náhradu trov konania.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2015